

* ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ * ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ *

Марія Братина,

студентка Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.



Найсвятіше місце

Збиралася дуже повільно, залишила записку рідним, на випадок якщо не повернуся. Під теплу кофту "Adidas" вдягла свою вишиванку, заплела косу, виходячи з квартири перехрестилася. Маршрутка привезла мене просто під барикаду з боку Театральної. Чим ближче я під'їжджала до центру, тим більше мене починало трясти та нудити. Виходячи з маршрутки насторожилася, прислухалася чи не лунають постріли. Рушила. Зайшовши за першу барикаду та ступивши на територію майдану, я побігла. З кожним кроком, дихаючи усе важче і ступа-

ючи усе глибше у майдан, наближаючись до серця клаптика вільної України, відчувала себе все надійніше. Я починала пізнавати свій майдан, який не пізнавала з екранів. Страх геть минув.

Летіла стрімголов до свого місця — під стелу Незалежності. Бігла по землі, де колись була бруківка. І мене зупинило так різко, наче чимось вдарило. У мене під ногами лежали мерці. Якби я вчасно не зупинилася, я б перечепилася та впала просто на них. Тупо стояла, не дихаючи. У голові крутилося "Боже. О Боже! О БОЖЕ!". Яка ж мене тоді пройняла лють!

Ті, що лежали, були такі спокійні, абсолютно незворушні. В голові крутилися найчорніші прокльони на адресу тих, хто це зробив. Вперше я бачила смерть, так близько, так багато смерті біля самісіньких

пальців моїх ніг. Їхні обличчя були жовті, наче з воску. Кров, застигла на лиці, уже почорніла. І білки очей, наче молоко, в яке капнули чимсь сірим. Вони були закутані ковдрами, але мене не покидала думка, що їм холодно, — треба закутати тепліше...

Не дивлячись на загальний вируючий гул майдану, над ними нависла наймоторошніша тиша, яку я чула. Здавалося, що навіть той проміжок повітря над ними теж мертвий.

Хтось поряд прошепотів:

- А там геть молоденький лежить.

Я повернула голову і мені, на-



че кувалдою вдарило між грудей, ноги підігнулися. Я побачила хлопця. Чорнявого, худорлявого, і, Боже, він був такий гарний...колись.

Десь поряд знову шепіт, ніжний:

- Йому було 17 років.

Не знаю скільки я там простояла, поряд з ним, стерегла його, не зводила очей. Кожної секунди була впевнена що він зараз встане, різко схопиться і злетить на свої міцні ноги, але уявити його з відкритими очима так і не змогла.

Наче у стані сомнамбулі я рушила далі. Нестерпно смерділо відходами з біотуалетів. Я повільно дріботіла до стели, не піднімаючи голови. Розглядала сміття під ногами, шукаючи де ж вигідніше ступити аби не впасти.

Перше потрясіння від жертв минуло, але щойно я підняла голову і у мені знову все обірвалося. Стела, уся чорна від копоти, гори каміння та сміття навалені

тут і там. Я знов стала як укопана. Намагалася згадати як тут було до усіх цих подій. Скільки разів за своє життя ми з друзями забивали тут зустрічі, недбало кажучи "зустрічаємся під бабою"...

Зараз пройняв пекучий сором за цю образливу назву. Згадати стелу, якою вона була у стані буденного спокою так і не вдалося. Ступила на сходи, повільно, шанобливо піднялася, під ногами усе чорне. Поряд нікого нема. Глянула на сцену. І натягуючи захисну маску на обличчя, завмерши в урочистому спокої, цілий день несучи варту на своєму пості, спостерігала за своїм народом.

Час від часу допомагала на кухні, підходила до барикад. Але завжди вертала до стели. Вона наче була моїм прихистком, захищала мене. І дотепер Стела є для мене серцевиною всієї України і це місце для мене найсвятіше.

* ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН *

Академік-засновник НАПН України

14 листопада 2015 року перестало битися серце академіка НАПН України, академіка-засновника Академії педагогічних наук України, доктора фізико-математичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Миколи Івановича Шкіля. Микола Іванович був лауреатом державної премії України в галузі науки і техніки, премії АПН України, премії НАН України імені М. М. Крилова, М. В. Остроградського, В. І. Вернадського, іноземний член РАО. Останнім часом працював радником ректора, професором-консультантом кафедри математичного аналізу і диференціальних рівнянь НПУ ім. М. П. Драгоманова.

Народився Микола Шкіль 13 грудня 1932 р. в с. Бурбіно Семенівського району Полтавської області. Закінчив з відзнакою фізико-математичний факультет Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького (1955 р.).

Микола Іванович Шкіль був фахівцем у галузі педагогічної освіти, математичного аналізу, досліджував проблеми підготовки педагогічних кадрів, асимптотичних методів інтегрування диференціальних рівнянь та їх систем. Під його науковим керівництвом захищено 4 докторські та 25 кандидатських дисертацій. Очолював спеціалізовану вчену раду із захисту докторських дисертацій у галузі педагогічних наук.

Микола Іванович Шкіль - автор понад 350 наукових праць, серед яких 10 монографій, 30 підручників і навчально-методичних посібників (багато з них видано за кордоном), зокрема: монографія "Асимптотичні методи в теорії лінійних диференціальних рівнянь", підручники "Математичний аналіз. В 2-х частинах", "Вища математика. В 3-х частинах", "Асимптотичні методи в диференціальних рівняннях", "Алгебра і початки аналізу" тощо. Був членом редколегії журналів "Нелінійні коливання", "Український математичний журнал", "Рідна школа" тощо.

Микола Іванович Шкіль нагороджений орденами "За заслуги" I, II, III ступенів, Ярослава Мудрого V ступеня, "Знак Пошани", Дружби народів, Трудового Червоного Прапора, Жовтневої Революції, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України, Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України, медалями "М. В. Остроградський - 200 років", "Ушинський К. Д.". Американським біографічним інститутом визнаний у 1999 р. "Людиною року".

Національна академія педагогічних наук України висловлює щирі і глибокі співчуття рідним і близьким покійного...

Олежко

Рибальське щастя явно відвернулося від Віктора Палагута і його шестирічного сина Олега. У відерці хлюпалося кілька мізерних рибинок. Але чогось вагомшого, що потішило б їхнє чоловіче самолюбство, все не траплялося. Олежко засумував. І старший Палагута, дивлячись на сина, став рішуче згортати снасті.

- Пішли, синку! Для нас і вдома знайдеться робота до душі. Закінчимо ремонт твого велосипеда і майнемо до бабусі. Давненько ми її не перевидували...

Син заяснів усмішкою і без жалю висмикнув вудку із води. Та тільки зібрався йти, як побачили сусіда Петра Ковбаненка. Він прямував від заростей понад озерцем до водойми.

- Здорово, мужики! Що, не клює? Ну й біс з нею, з тією рибою! Сідай ось на травичці, Вікторе, та допоможеш мені упоратися з цим рептухом, — пробасив Петро, розмахуючи над головою тугим пакетом з провізією.

- Та, розумієш, додому нам треба з Олежком...- мляво запротестував Віктор.

Але Петро не дав йому можливості знайти більш переконливі докази, а майже силоміць всадив біля розстеленої газети з розкладеними на ній наїдками. З торбини Ковбаненко хвацько вихопив пляшку горілки.

- На свіжому повітрі, при хорошій закусі можна по одній і до безкінечності, — цей авторитетний аргумент розвіяв Вікторові сумніви остаточно.

Олежко вертівся тут же і крадькома смикав батька за рукав.

- Татку! Ну пішли вже додому. Ти ж обіцяв...

- Облиш! — обірвав сина Палагута. — Ти ж бачиш, я зайнятий. І взагалі,

коли дорослі розмовляють, у їхню бесіду втручатись негарно. Іди грайся...

Олежко надувся, як горобчик, і відійшов. Недалеко від озерця надбирав широку яму, звідки бра-

ли пісок, і стрибнув униз на привабливу, як йому вдалося, піщану подушку.

Через хвилину двадцять Петро кинув поглядом навколо себе і штовхнув сусіда під бік.

- Вітто, а де твій малюк?

Палагута schoпився.

- Олежко! Олежко! Іди-но сюди! Пора додому. Ти чуєш мене? Ось я намну тобі вуха, неслух такий!

- А він у тебе того... не з слухняних. У тата, видно, пішов — засміявся Ковбаненко.

Але Палагута вже не чув його слів. Він пружно схопився на ноги і підбіг до ями. На золотистому піску лежав розпластаний Олежко.

- Сину! Вставай! Швидше! Я кому сказав! — загримав він на Олежко.

Хлопчик, кривлячись і схлипуючи, зіп'явся на ноги, та тут же, як підбите пташеня, завалився на правий бік. Зблідлий батько відчув, як хміль враз вивітриється з голови. Серце в передчутті лихого шалено загупотіло в грудях. Стрибнув у яму, підхопив легеньке тільце сина і передав на руки Петру. Олежко

тільки стиха хлипав і перелякано дивився на батька. Той же, тремтливими пальцями, закативши праву штанину вище дитячого колінця, зблід ще більше. Нога була неприродно зігнута й швидко наливалась опухом.

... Через півтора місяця, коли з ноги було знято гіпс, Олежко повернувся до веселих дітлахів і до своїх улюблених розваг.

- Ти ж дивись, будь обережним, уважним. А то бачиш, чим кінчилось твоє недбальство? Скільки ми з мамою перехвилювались? А ти сам якого болю знав? — часто напучує його батько.

Хлопчик з ним у всьому погоджується і обіцяє поводитись гарно. Однак у

словах сина Палагута-старший чомусь не знаходить для себе втіхи, розради, яких так шукає... Бо вселилося в його свідомості почуття провини перед власною дитиною. Засіло і точить, роз'їдає душу...

Іван ПРИТИКА,
вчитель історії ССШ №277
м. Київ



Звертаємося до небайдужих!

Оніщенко Андрій Григорович, 1970 року народження (45 років!), знаходиться у крайньому стані і потребує будь-якої фінансової підтримки для лікування.

Встановлено діагноз: Розсіяний склероз, II ст. важкості, церебро-спінальна форма, стадія загострення, вторинно-прогресуючий перебіг.

Тетрапарез: виражений в руках, спастичний в ногах, з вираженим порушенням ходи, виражений атактичний синдром, когнитивні по-

рушення EDSS 66.

Для чергового курсу лікування потрібно 25-30 тис. грн.

Рекомендовано: Плазмозорез, БіовенМоно 10%, метипред, нуклеоциф форте, берлитион 6000Д та інші вартісні препарати.

Номер картки у Приватбанку: 5168 7423 2545 2435 Оніщенко Тетяна Миколаївна дружина, учителька з міста Черкаси буде вдячна за будь-яку допомогу.

* ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН * ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН * ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН *

Микола Іванович ШКІЛЬ



Пішов у кращі світи, залишивши нам нетлінні заповіді і своїм життям і своєю творчістю Великий Українець Микола Іванович Шкіль. Той, хто пекучим боєм написав і залишив нам на віки у своїх "Недовезених соняшниках" відверту оцінку-вирок радянській системі, як системі каторжної праці, нескінченних злиднів, холоду, голоду, безправ'я і обману. Хоч система робила все, щоб витравити з його сирітської душі українство.

Він практично три десятиліття очолював головний, найбільший наш педагогічний виш.

Нерідко люди за таким, схожим на вітар, фасадом посад, відзнак і звань стають замкнено недосяжними, величю недоступними. Вагомість справ й гранична зайнятість виокремлюють їх життя, навіть схематизують. І вони вже не дуже охоче пускають вас до своїх приймалень. А щоб до своїх душ!

А Шкіль пустив. У душу, в хату, в час. У той свій храм з синівської любові, з загостреного почуття людяності, з жаги довіри, із потреби творчості, хисту до логіки й порядку цифр, потреби співробітництва й підтримки. Беззастережно весь свій внутрішній світ простягнув нам: беріть, дивіться, прислухайтесь. Мало хто до нього брався воскресити для нащадків правду і справжність непростого часу, закамують його у дзвінке радянське героїство, за яким крилося важке і нужденне життя, несправедливість. Він показав нащадкам, що люди у тому відретушованому житті щодня складали іспити... на людяність. Часто провалювали іспити на людяність... перед його ж дитячими очима. І він доніс ті перші відкриття до всіх, хто здатен співпереживати. Свідченням, доказом він залишив нам свою автобіографічну повість "Недовезені соняшники".

Як редактора, мене запитували, яка ж ідея книг, новел Шкіля, до чого закликав він своєю творчістю. Відповідала так: Він просить нас за будь-яких обставин не падати, лишатися людьми. Він вчить визначати пріоритети. Він перший дуже тонко, але й голосно заторкнув глобальну педагогічну цілину, назва якій — синівська етика і

синівська моральність.

Ми не вчимо ні в яких формах, як бути справжнім Сином, і що таке синівська вірність, синівська любов. Його книжки "Недовезені соняшники" і "Глід" — це кращі хрестоматії з майбутніх і навчальних дисциплін і тем наукових досліджень — з основ патріотизму. Бо якщо ти не здатен бути сином, все решта — фальш. Він оголив палку святу любов, всупереч наступаючому споживацтву.

Він кризь рядки і дуже делікатно нам натякнув, чи ви запитували своїх учнів: які очі в твоєї мами? Який голос: Або чим ти порадував свою матусю? Бо від готовності відповідати на ці питання залежить все. М'якими фарбами простого слова він вималював образ українки — гарної, як зоря, талановитої і мудрої водночас. Бо таких як його мама — Христя, що народила восьмеро дітей, що овдовіла, і як мільйони інших у наших тихих селах продовжуючи копали буряки, закопували свій Божий дар і свою долю. Вони в собі несли код генія народу, де поруч з мудрістю — щирість і щедрість. "Там матір добрую мою, ще молодю у могилу нужда та праця положили", — ці слова Шевченка через півтора століття з не меншим боєм повторював вже про самого себе Микола Шкіль. Але хлопчина — круглий сирота не виріс, як того домагалася влада — яничаром. Він переповів нащадкам про все. І про Градиськ, як топили тисячами мобілізованих українців, і про день перемоги.

Шкілю боліло, якщо хтось перетвориться на сторожа стола, на носія посади, на чванька. Він їх одразу бачив, відчував. Його життя у педагогіці було підпорядковане спробам олюднити офіційщину. Він першим з посадовців за Союзу пустив під офіційний дах — "педагогіку

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова з сумом повідомляє про передчасну смерть на 83 році життя почесного ректора університету, академіка НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора фізико-математичних наук, професора Шкіля Миколи Івановича, який протягом тридцяти років був ректором університету, фундатором всесвітньо відомої наукової математичної школи, активним учасником розбудови освіти та науки України.

Прощання з видатним вченим та освітянином Шкілем Миколою Івановичем відбулося 16 листопада 2015 року в актовій залі центрального корпусу університету за адресою: вул. Пирогова, 9.

Колектив університету висловлює щирі співчуття рідним та близьким Миколи Івановича.

Редакція тижневика "Освіта" глибоко сумує у зв'язку зі смертю свого постійного автора, організатора на сторінках нашого часопису низки всеукраїнських медійних проектів, письменника, що віддавав "Освіті" пріоритет оприлюднення своїх творів — Миколи Івановича Шкіля.

Він заповів довіру і духовність

співробітництва" Амонашвілі, Лисенкова, Ільїн, Захаренко, Шаталов — отримали в очолюваному ним закладі нетрадиційну, неформальну — вільну кафедру педтворчості. Кафедра, яка працювала на викладача, озброюючи його новітніми педагогічними підходами до справи навчання і виховання, вносячи в широкий науковий вжиток поняття суб'єктності учня, індивідуалізації впливу на дитину, враховуючи її персональні психологічні і фізичні особливості. Та задумана і ефективно втілена Шкілем у життя вільна кафедра педтворчості стала для відповідного етапу розвитку науково-педагогічної думки віхою далеко не вузівського масштабу. Лекції метрів нового мислення проходили в актових залах, які були широко відкритими не лише для своїх студентів. Учні педучилищ, підкласів, аспіранти університетів протискалися у переповнені приміщення: вбирали, всотували те нове.

А Шкіля продовжувала непокоїти проблема суспільно-педагогічна — як талановиту, педагогічно обдаровану дитину вберегти від формальностей, випадковостей, бюрократизму, — при вступі до педагогічного закладу. Як виявити в абітурієнті те обдаровання?! Чому лише вищому навчальному закладові надавалося безапеляційне право виголошувати вердикт у цьому кардинальному питанні. З погляду Шкіля кращим союзником інститутської приймальної комісії мав ставати у цьому саме вчитель. І не будь-який, а той, що навчав, виховував, спостерігав становлення школяра та й переконався у його схильності до роботи з дітьми. Так розпочався експеримент "Довіра".

Микола Шкіль був переконаний, що масштабності експерименту може надати лише тендем із пресою. Широка

гласність, повна відкритість, загальне оповіщення убезпечать від зловживань, заклинуть до співпраці вчительські кадри, що географічно віддалені, неспроможні через відстані до систематичного і системного спілкування з інститутом. Так наша газета стала партнером провідного педагогічного інституту України у пошуку вчительських талантів, у пошуку обдарованих майбутніх освітян.

Створювався банк даних про вчителів, які не лише дають глибокі знання і прекрасне виховання, але й готують собі гідних колег, плекають про професійну зміну. Стали студентами педвузу сотні кращих абітурієнтів з найвіддаленіших куточків, які за суб'єктивними обставинами мали піти іншим фаховим шляхом і бути втраченими для галузі. А немало з них в силу того ж таки суб'єктивізму залишилося б без вищої освіти. А завдяки "Довірі" вони захищали дисертації, очолили педагогічні колективи, вчать дітей бути щасливими. Експеримент "Довіра", подолавши десятилітній рубіж, перетворився на Програму "Довіра", яка в кінці дев'яностих років увійшла до правил прийому педуніверситету імені М. П. Драгоманова ім надала їй індивідуального, особистісного, оригінального змісту.

Спрага новизни — одна з головних рис Миколи Івановича Шкіля. А ще — нюх новизни. За гамірливістю поширень крикливих починів та ініціатив він дуже чітко передчував їх трафаретність. І навпаки: у тихому досвіді ентузіаста — потенціал могутніх наслідків.

Він був незрушно традиційний — у відстоюванні рідномовних святостей. І був би, скажімо, гуманітарієм — логічно. А математику охороняти мову в складні часи, коли з народів творили "общ-

ність" та ще й кризь призму саме математики? Аналогів не густо. Він же осяг: якщо вже сам переступить ту риску, якщо сам напише і дозволить видавати підручники для вузів з математики на "общепринятом", — усі онімієм.

Йому стає сміливості й снаги, протидіючи нищівному політичному пресингу писати, видавати, перевидавати — українською "Вищу математику", поширювати і відстоювати принцип в стані реакції, серед приспінників і запопадливих підспівувачів владі. Що ж так допомогло, що ж так підтримало, що навіть думка — схибити, не пролетіла подумки в уяві.

Століття роду, відчуття коріння і усвідомлення — я син свого народу. Ми, в суті, — дуже правильний народ. І наші доблесті в стократ переважають всі спроби чужих зазіхань. За всім неправедним — чатує мить відплати.

Філософ-керівник, митець і, вчений — усе життя він відкривав духовні острови. Шукав опору для гідності, проходив кризь складний шлях боротьби заперечень до істинного, знову ж — материнського, згідно чого немає кращого від заповідей, від духовності.

Шкіль, ректорат і вчена рада переглядали навчальні програми усіх факультетів. Вводили до них і релігієзнавство. А на соціально-гуманітарному факультеті ввели релігієзнавство як нову педагогічну спеціальність. Університет вперше з поміж інших вишів провів науково-практичні конференції з Українською православною церквою Київського патріархату на багатьох з яких виступав сам Патріарх Святійший Філарет.

Сьогодні душа Миколи Івановича полинула на небеса молити за Україну, його найпалкішу любов.

В математиці Шкіль — був творцем-романтиком. В літературі — математиком. Його твори витончено чітко вигострювали емоцію. І точно влучатимуть в серце, ще багатьох поколінь.

**Ольга
КОНОВАЛЕНКО,**
головний редактор тижневика "Освіта"

Творче об'єднання «СОБОР»